

VSEBINA: Krompirjeva plesen. — Novejše sorte krompirja. — Pomen joda v čilskem solitru za rastline in živali. — Metljaji. — Ob času zasajanja vinogradov. — Počrnenje vina ali sadjevca. — Hlevski gnoj brez živine. — Vprašanja in odgovori. — Iz delovanja podružnic. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Dopisi. — Družbene vesti. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Krompirjeva plesen.

Prof. inž. Ferdo Vončina.

Izmed mnogih bolezni, ki napadajo krompirjevo rastlino, je krompirjeva plesen posebno v mokrih letih zelo škodljiva. Povzroča jo mala glivica, sorodna peronosporam. Napada pa ta bolezen krompirjeve liste kakor tudi gomolje.

Razvoj bolezni na listih.

Na listih se pri nastopanju te bolezni pojavijo male pegice, ki so spočetka rumenkaste, pozneje rjave ali celo črne barve. Na spodnji strani lista so pege mnogokrat obdane z belkastim robom. Na napadenih mestih se list posuši, pege se kmalu razširijo preko celega lista, tako da list odmrije. Pri vlažnem vremenu se bolezen zelo naglo širi, okoli peg se pa tvorijo v podobi belkastega obroča trosnosci glivice.

Plesen uničuje krompirjeve liste, tako da si bolna rastlina ne more usvojiti toliko snovi za tvorbo gomoljev, kakor če je zdrava. Zato napravi bolezen tem več škode, čim prej nastopa. Nastopa pa prej ob vlažnem in toplem vremenu in po vlažnih legah. Če nastopi bolezen meseca junija ali julija, škoduje veliko bolj, kakor pa če nastopi pozneje v avgustu.

Prične pa bolezen s tem, da se zdravi listi okužijo s trosi plesni. Iz trosov se razvije znotraj staničevja takomenovano podgobje, ki poganja na spodnji strani nove trosnosce. V teh se izdelajo trosi, ki odpadejo ter vzkaliijo, ko pridejo na vlago. Tvorba trosov je pri toploti 20—25°C in veliki vlažnosti zraka najbujnejša. Ti trosi okužijo tudi gomolje v zemlji.

Razvoj bolezni na gomoljih.

Na gomoljih se razvija bolezen slično kot na listih. Na zunaj se opazi na svežih gomoljih modrikaste, nekoliko vdrtne pegice. Na prerezu se vidi, da je porjavela ozka plast podkožnega staničevja. Pri zadostni vlagi se močno razvije podgobje in ves gomolj oboli v kratkem času že na polju, **inače pa tekom zime v kleti**. Samo od plesni oboleli gomolj kaže značilne pojave suhe gnilobe. Tako oboleli gomolji so dostopni še drugim boleznim; na njih se naselijo razne glivice gniloživke, ki se sicer na zdravem krompirju ne prikažejo, tako da od plesni okuženi krompir trpi močno tudi od teh gniloživk.

Okužba gomoljev po trosih pa ni nevarna samo zaradi tega, ker nam pokonča dosti gomoljev, temveč tudi zaradi tega, ker se z **okuženimi gomolji prenaša bolezen iz leta v leto**. Okuženi gomolji, ki na videz izgledajo popolnoma zdravi, zbolijo po shrambah in razvijajo nove trose. Vsi okužijo še druge zdrave gomolje in to pri nizki toploti. Na zunaj se tako okuženi gomolji težko spoznajo ali pa sploh ne, ker izgledajo kakor zdravi in se kot taki sadijo tudi na podgobje v mlade cime, tako da obolijo že mlade rastline, ki so zelo malo odporne. Odrastle rastline so bolj odporne, vendar tudi te podležejo, če nastopijo ugodni pogoji za razvoj glivice. Večja suša zadržuje razvoj bolezni. Le redka so leta, v katerih ne nastopa ta bolezen. Na eni strani trpimo škodo, ker nam plesen uničuje liste, da se gomolji ne morejo pravilno razvijati, na drugi strani pa zaradi tega, ker uničuje gomolje in se z njimi širi dalje.

Obrambna sredstva proti plesni.

Ker napada plesen liste in gomolje obenem in ker je razvoj bolezni odvisen od raznih pogojev, je tudi vsa obramba bolj težavna.

V pogledu raznih sort krompirja se je izkazalo, da so nekatere odpornejše proti plesni. Sorte s tenko kožico gomoljev in z belo kožico, ki imajo manj škroba, so manj odporne, kot pa sorte z debelejšo, barvano kožico in z več škroba.

Gnojenje vpliva v toliko na razvoj bolezni, da preveč enostransko gnojenje z dušikom pospešuje razvoj plesni. Opuščati je premočno gnojenje s svežim gnojem, ravnotako ni gnojiti prekasno z dušičnatimi umetnimi gnojili. Gnojenje naj se izvede pravočasno. Z dušikom enostransko pregnojeni krompir nagomili v sebi mnogo dušičnatih snovi, kar ga napravi sprejemljivejšega za bolezen.

Z obdelovanjem zemlje bi se zamoglo delovati proti razširjevanju bolezni na ta način, da se z vsipavanjem nasuje na gomolje dovoljno visoko plast zemlje, ki naj varuje gomolje pred okuženjem. Varujemo pa s tem samo gomolje, listov pa ne. Varstvo proti okužbi bi se dalo doseči samo v peščenih zemljah. Ker je potrebna precejšnja plast zemlje, bi prišel v težjih zemljah krompir pregloboko; vsled tega bi bil pridelek manjši. Ako pa grebeni nato vsled suše razpokajo, ker so precej visoki, je pa okuženje skozi razpoke še prej mogoče.

Priporočalo se je tudi obžinjanje krompirjevke ob času, ko se prične bolezen širiti. Vendar tudi to ni izvedljivo, ker z obžinjanjem trpi močno pridelek, okuženje pa vseeno ni izključeno.

Najuspešnejše sredstvo je škropljenje krompirja, s katerim se uniči glivice na listih ter prepreči kaljenje trosov. Škropi se z bakreno-apneno raztopino prvič po osipavanju v mesecu juniju; to škropljenje je ponoviti po 4 tednih. Ako je potrebno, škropimo še tretjič v mesecu avgustu. Za pripravo tekočine raztopimo 2 kg modre galice v 50 litrih vode, iz 2 kg žganega apna pa pripravimo apneno mleko, katero v drugi posodi razredčimo s 50 litri vode. Nato vlijemo med mešanjem apneno vodo v raztopino galice. Ali je raztopina dosti razkisana, preskušamo s fenolftaleinovim papirjem. Ako je kisla, se mora še dodati apna. To raztopino škropimo po krompirju z nahrbtno škropilnico, kakor jo rabimo za škropljenje v vinogradih. Vozne škropilnice, kakor jih uporabljamo pri škropljenju sadnega drevja, je težje uporabljati, ker se da z njimi težko voziti med krompirjem. Za škropljenje pa rabimo na 1 ha 6 do 10 hl raztopine. Škropiti je v suhem vremenu, da se raztopina prime. Za drugo in tretje škropljenje vzamemo na 100 l vode 3 kg galice in 3 kg žganega apna.

Novejše sorte krompirja.

Pridelek krompirja je močno zavisen od sorte. Res ima letina, kakovost zemlje in gnojenja, ves način pridelovanja in oskrbovanja varen vpliv na večji ali manjši pridelek, toda ob enakih pogojih se končni uspeh močno ravna po sorti krompirja. Pri nas smo dosedaj z najboljšim uspehom gojili krompir „oneidovec“, toda v zadnjih letih se nam je tu in tam spakedral, tako da ga po teh krajih glede rodovitosti in odpornosti prekašajo že druge vrste krompirja. Ne rečem, da ne bi oneidovec ob potrebnih menjavi semen in ob varstvu proti boleznim še nadalje obdržal svoje vrednosti. Če ga bomo pa po starem naprej gojili, utegne izgubiti vso nekdanjo slavo.

Kmetijska družba je delala sedaj že dve leti poskuse z nekaterimi novejšimi vrstami krompirja, ki so na družbenem vrtu na Poljanah vse boljše uspele kakor **oneidovec** in kakor prejšnje leto. Lanski uspeh je pripisati tudi ugodnemu vremenu, ki smo ga imeli za krompir. Pokazal se je pa sledeči uspeh:

1. **Alma**, ki smo ga dobili s Tirolskega, je trpel pred peronosporo in je bil dvakrat škropljen. Dal je 13 kraten pridelek. Gomolje je svojo obliko nekoliko izpremenilo.

1. **Jubel** se je močno upiral proti bolezni, nazadnje pa tudi podlegel. Dal je 18 kratni pridelek. Gomolje je enakomerno in srednje debelo.

3. **Industrie** je ostal najbolj trden proti bolezni in je dal 21 kratni pridelek.

4. **Goldball** (Prahler?) je našemu ribničanu čisto podoben, tako da bi ga lahko zamenjal. Lansko leto je bil ta krompir najslabši, letos je pa dobro obrodil in dal 17 kratni pridelek.

5. **Parnassia** je pozna in trdna sorta brez vseh znakov bolezni. Dal je 15 kratni pridelek. Gomolje je podolgovato, meso rumenkasto, koža razpokana.

6. **Citrus** je bolj zgoden krompir. Bolezen ga je napadala, navzlic temu je dal 15 kratni pridelek.

Nasproti tem uspehom je dal oneidovec samo 8 kraten pridelek, dasi se je glede bolezni bolj trdnega izkazal kakor alma.

Potrebno je, da se delajo ti poskusi tudi po drugih krajih. Družba bo z njimi tudi letos nadaljevala.

—n.

Pomen joda v čilskem solitru za rastline in živali.

V „Privrednem Pregledu“ štev. 8., ki izhaja v Beogradu, je bil objavljen članek g. inž. Bezdojnija „Jod v čilskem solitru in njegov pomen za rastline in živali“, ki zasluži, da ga vsaj v izvlečku objavimo v „Kmetovalcu“. Ta spis nam predločuje čisto novo plat učinkovanja tega umetnega gnojila, ki ne sioni samo na prehrani, temveč tudi v preskrbi človeškega telesa z jodom, ki igra pri razvoju mladine tako važno vlogo.

Med svetovno vojno je Nemčija potrebovala velike množine solitra za strelivo. Ker si ni mogla priskrbeti čilskega solitra, je razvila lastno industrijo dušičnatih spojin in začela v veliki meri pridobivati zračni dušik. Po vojni ga pa ni več potrebovala v vojne svrhe, zato je izpremenila obrat v dušičnatih tvornicah v izdelovanje sestavljenih (sintetičnih) dušičnatih umetnih gnojil, kakor so: Norgesoliter, apnov soliter, natrijev soliter, apnov dušik in drugi. S tem je hotela Nemčija omejiti uvoz čilskega solitra, ki je znašal leta 1914. eno tretjino vse produkcije v Čile, da s tem izboljša svojo trgovsko bilanco. Začel se je torej hud boj med čilskim solitrom in sestavljenimi (sintetičnimi) dušičnatimi gnojili, v katerem je naposled zmagalo naravno gnojilo. In danes uporablja ta država navzlic svojim številnim tvornicam dušičnatih gnojil skoro ravno toliko čilskega solitra kakor pred vojno.

Kakšne prednosti pa nudi čilski soliter nasproti sestavljenim gnojilom, da je mogel odnesti zmago nad njimi?

1. Čilski soliter se je navzlic konkurenci sestavljenih (sintetičnih) dušičnatih gnojil izkazal kot najboljše dušičnato gnojilo za vse vrste žita, za sladkorno in krmsko peso, ki se da najlažje in najbolj preprosto porabljati.

2. Čilski soliter je fiziološko osnovno (bazično) gnojilo, zato preprečuje, okisanje zemlje, česar ne moremo trditi od žveplenokislega amoniaka. S tem so nemški poljedelci svoje zemlje precej močno okisali.

3. Čilski soliter vsebuje **precejšnjo množino joda**, in sicer v taki obliki, da lahko pride v rastline in iz teh v živali in v človeka. Ker je pa jod nujno potreben in koristen našemu organizmu, sledi iz tega, da je splošnega pomena, če se v kakem kraju uporablja mnogo čilskega solitra. Važnost joda za človeški organizem je tako velika, da je ni podcenjevati. Po vojni so se v Nemčiji pojavili številni slučajni golšavosti, ki jim v začetku niso vedeli vzroka. Naposled so zdravniki ugotovili, da to izvira od tega, ker se rabijo za gnojenje žita in drugih rastlin predvsem sestavljena dušičnata gnojila, ki ne vsebujejo nikakega joda. Iz tega sledi, da je

za človeško prehrano izredno važen tudi jod, ki ga moramo nuditi že rastlinam v zemlji.

Sledi pa vprašanje, ali je to sploh mogoče? Da se to pojasni, izvedli so se številni strokovni in poučni poskusi. Naj navedemo tu tiste iz novejša dobe, ki jih je izvedel kmetijski poskusni zavod vseučilišča v Weihenstephanu. Ti poskusi so na nedvojen način dokazali, da je mogoče spraviti jod v rastlino samo s tistim gnojilom, ki ga vsebuje. Dognalo se je namreč, da so korenine in listi sladkorne pese, ki je bila gnojena z gnojilom, vsebujočim jod, in sicer od 0.251 kg do 0.511 kg joda na hektar, vsebovali deset- do dvajsetkrat več joda, nego ista rastlina na zemlji, ki je bila gnojena z umetnim gnojilom, ki ni vsebovalo joda. Poskusi na špinači so ugotovili desetkrat več joda v listih rastline, ki je bila gnojena z gnojilom, ki je dalo na hektar 0.8 kg joda, nego špinača, gnojena brez joda. Slični uspehi so se dobili pri ječmenu, ovsu, fižolu, detelji in lucerni. Njih listi so bili znatno bogatejši na jodu.

Enak uspeh je dosegla poskusna postaja The Rowet Institut-Aberdeen na Škotskem. Fižol gnojen s čilskim solitrom, je imel dvanajstkrat in oves tridesetkrat toliko joda, kolikor so ga vsebovale iste rastline, gnojene z drugimi dušičnatimi gnojili.

Iz teh poskusov sledi, da imajo rastline večjo potrebo po jodu, nego jim ga mi navadno nudimo. Ta ugotovitev je izredno dragocena predvsem glede na to, da jih moramo zavzeti za obrambo pred golšavostjo in glede njenega zdravljenja. Ona nam kaže pot, ki ji moramo slediti v tem pogledu. S tem, da spravljamo rudninski jod v zemljo v obliki gnojila, znatno obogatimo našo hrano s to velevažno prvino. Iz rastlin preide jod lahko v meso, mleko, maslo, sir itd. s katerimi hranili ga dobiva nazadnje tudi človek.

Ker je čilski soliter edino gnojilo, ki vedno vsebuje določeno množino joda, nam nudi možnost, da brez posebnih izdatkov pridemo do te važne prvine. Zaraditega uživa tudi čilski soliter prednost pred vsemi sestavljenimi dušičnatimi gnojili. L.

Metljaji.

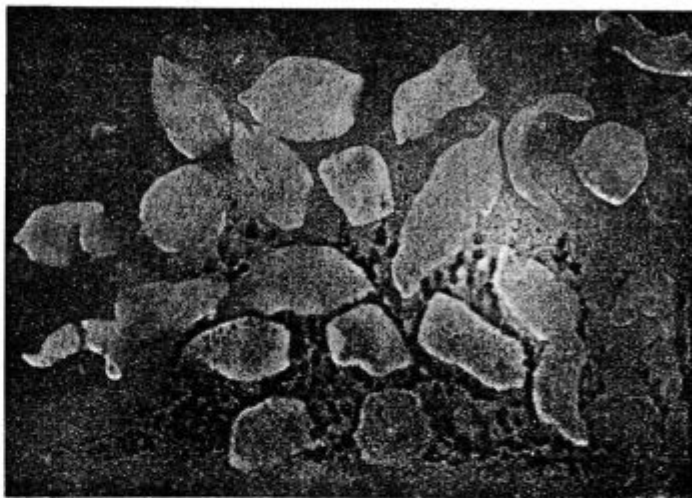
V zadnjih letih je živina po raznih krajih mnogo trpela pred metljavostjo. Živina je hiralala in tudi poginila, če ni bilo o pravem času pomoči. Nabolj so trpeli kraji z vlažno in mokro pašo in takimi travniki.

Metljavost povzročajo, kakor dognano, ploščati črvi, ki se naselijo v žolčnih odvodnicah in jetrih in ki izgledajo, kakor jih kaže pod. 19. Ti črvi se razvijajo iz nevidno malih ličink, ki jih pašna živina s travo použije; oni zajedajo jetra in motijo s tem vso preosnovo. Oplojeni črvi zaležejo vse polno jajčec, ki se izločijo z blatom in pridejo na ta način zopet na pašnik. Tukaj napravijo pot skozi polžke (pod. 20.), ki se jih naberejo zlasti po mokrih in močvirnatih mestih in ki so jih taka mesta navadno vsa polna. V teh polžkih se razvije iz jajčec na tisoče nevidnih majhnih ličink (cercarije), ki okužijo vso okolico. Ta zarod se obeša na travo in pride s pašo

zopet v živalsko telo, kjer se naseli v jetrih in žolčnih odvodnicah in kjer nastanejo novi črvi-metljaji.

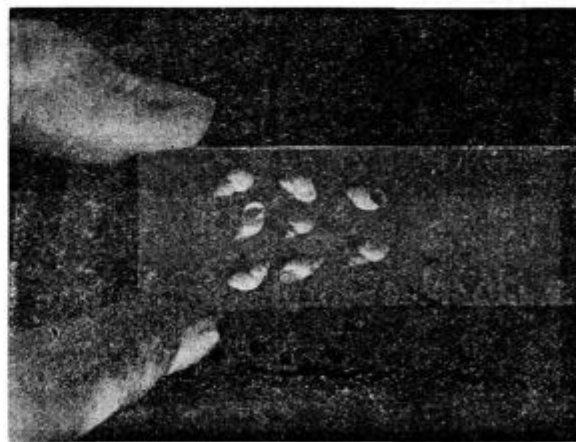
Metljaji so posebno nevarni v poletni in jesenski paši. Skraja jih skoro ne čutimo pri okuženih živalih, pač pa pozneje v jeseni in pozimi.

Proti metljavosti smo si pomagali dosedaj z distolom. V zadnjem času se priporoča tudi „filinol“, ki je kakor distol izdelek (preparat) iz praprotnih rastlin.

Pod. 19. Črvi metljaja v naravni velikosti, dobljeni iz okuženih jeter.

Predvsem je važno, da varujemo živino sploh pred okužbo, ki se dogaja na paši, pa tudi lahko s suho krmo, dobljeno z mokrih mest, kjer se nahajajo metljajevi polžki. Zato je potrebno:

Pod. 20. Polžki metljaja v naravni velikosti.

1. Da ne gonimo živine na okužene pašne prostore. Pašni prostori naj se v ta namen pregledajo, če imajo te polžke ali ne. Ravnotako je pregledati napajališča, če niso okužena po teh polžkih.

2. Po metljajih okužene živine ne smemo goniti na pašo toliko časa, dokler niso živali ozdravljene ali z drugimi besedami, dokler morejo s svojim blatom okužiti pašo nanovo. Gnoja metljajevih živali tudi ne smemo spravljati na travnike, dokler je svež. Star in gojen gnoj ne škoduje.

3. V sumljivih primerih okužbe je živali zdraviti z distolom ali pa s filinolom. Zdravljenje traja pri govedih navadno 3 dni.

Filinol je proizvod kemične tvornice K. Buchner in sin v Münchenu, glavni zastopnik za našo državo pa je dipl. inž. kem. Milan Rojan v Zagrebu (Petrinjska ul. 3.), ki nam je prepustil tudi klišeje za predstojne slike.

Filinol se prodaja v podobi želatinskih kroglic (kapsul) in se rabi brez vse škode tudi pri brejih kravah in molznicah.

R.

Ob času zasajanja vinogradov.

Lanska dobra kapljica je spodbudila vinogradnike k obnovi vinogradov. Vsled tega je nastalo marsikje pomanjkanje cepljenk, sploh vkoreničenih ameriških podlag, zlasti na Dolenjskem.

Da pa ne bo ostalo novo rigolano zemljišče prazno in nezasajeno ravno vsled pomanjkanja vkoreničenih podlag, svetujem, da se vinogradi zasade z ameriški ključi. Samoobsebi umevno je, da so ključi močni, zdravi, vsaj 30 cm dolgi; potem se ni treba bati, da ne bodo pognali. Taki ključi se na stalnem mestu prav dobro primejo, tako da jih drugo leto lahko na zeleno pocepimo. Zasajamo jih na ravnotako pravilno razdaljo, kakor delamo s cepljenkami ali korenjaki. Za to delo je čas še ves april, seveda čim prej tem bolje. Ključi se še vedno dobe v državnih trtnicah (Kostanjevci, Arnovo Selo itd.).

Odločno svarimo vinogradnike pred zasajanjem vinogradov s samorodnimi američankami, kakor, šmarnico (Noah), izabelo, delavare, huntington itd. Ne samo, da je pri nas po zakonu zabranjeno razmnoževanje teh sort, ampak te ameriške samorodnice ne dajo nikdar dobrih pridelkov, pa tudi ne služijo za podlago.

Pri nas imamo omejeno število dobrih ameriških podlag. Te so n. pr. Riparia portalis ali Gloire de Montpellier, kot najboljše podlaga za naše ilovnate in težje zemlje, dalje Solonis X Riparia 1616 za bolj težke glinaste in vlažne zemlje, Riparia X Berlandieri, tudi Teleki 8B, oziroma v novjšem času Kober 5BB za posamezne apnene zemlje, potem Rupestris Goethe št. 9 za lažje lapornate zemlje in za puhlice, ozir. peščenice pa Aramon X Rupestris Ganzin in št. 1, ker se rada ukoreniči.

V starejših vinogradih naj se z grobanjem spolnijo vsa prazna mesta, v kolikor je le mogoče. Večje prazne prostore v takih vinogradih je pa najbolje podsaditi s korenjaki. Aramon X Rupestris ali pa Teleki 8B, oziroma Kober 5BB, ki se tudi med starimi trtami dobro vkoreničijo in razrasejo, tako da se že drugo leto lahko na zeleno pocepijo.

Resno pa odsvetujem pred zasajanjem vinogradov s ključi domačih sort. Tudi sorta „Trunta“, ki jo v nekaterih krajih hočejo uporabljati, ni vztrajna proti trtni uši.

Fr. Kafol.

Počrnenje vina ali sadjevca.

V naših kletih se često dogaja, da vino zlasti sadjavec rad počrni po pretakanju. Marsikateri pa zamenjujejo to počrnenje z rjavenjem vina; te dve napaki vina se bistveno razločujeta med seboj.

Počrnenje vina nastane vsled tega, ker so v vino prišle s tega ali onega vzroka železove spojine, t. j. železov oksid, ki se spaja kemično s čreslovino ali taninom v železov tanat ali v navadno črnilo. Tako počrnelo vino je včasih vijoličasto-črnkasto ali pa črne barve.

Rjavenje vina je pa nekaj čisto drugega. To povzročuje pa kvasilo, ki okisa brezbarvne vinske sestavine, da postanejo neraztopne in rjave. Vino najprej potemni na zraku, pozneje se pa zgosti in sčasoma napravi na dnu rjav kalež.

Počrnenje vina opazujemo tudi v kozarcih, če prilijemo večje množine kisle vode, v kateri so raztopljene razne spojine železa, ki tvorijo s čreslovino v vinu črno oborino. Ono vino, ki dlje časa kipi na tropu, n. pr. rdeče ali črno vino, počrni močnejše od belega, ker vsebuje več čreslovine. Na drugi strani počrni vino, zmešano s kislom vodo, tem hitreje, čim bolj alkalčna ali lugasta je voda, ki obenem razkisa vino. Če pa dolijemo počrneli zmesi kisle vode in vina zopet več kislega vina, se črna barva izgubi, in to vsled tega, ker se železov tanat v kislini raztopi. Vino počrni tedaj, če je v njem raztopljeno železo v obliki železovega oksida ali njene soli, in sicer tem rajše, čim več čreslovine in čim manj kisline je v njem.

Mlado vino takoj po kipenju, čeravno je v njem železo raztopljeno, ne počrni ter ostane v posodi lepe svetle barve. Železo je v njem v obliki železovega oksida ali oksidula, ki pa ne daje s čreslovino črne spojine. Takoj pa ko vino pretočimo in pride z zrakom v dotiko, se ta železov oksid (pod-oks) pretvori v železov oksid in ta se veže s čreslovino v črnilo.

Večkrat pa počrni vino tudi iz teh-le vzrokov:

1. Če je vino v dotiki z zarjavlim železom in se vsled tega železov oksid pomnožuje v njem;

2. če pomnožimo v vino čreslovino, t. j. da ga zmešamo z bolj zagatnim trpkim vinom, ali pa, če ga hranimo v novi in premalo izluženi posodi;

3. če zmanjšamo kislino v vinu in ga ali zmešamo z manj kislim ali pa razkisamo z ogljikovo-kislom apnom; pa tudi boleznimi, kakor kan in zavrelka, ki uničujeta kislino v vinu, sta vzrok počrnenja;

4. navadno pa vino počrni pri pretakanju, kakor že rečeno, če se železov oksid okisa v železov oksid.

Vino, ki počrni, ima torej v sebi železo v obliki oksida ali rje. Navadno pride železo v vino, ker se rabi ob trgatvi ali v kletih nesnažno ali zarjavelo orodje, ali pa, če sega v sod in pride v dotiko z vinom kak žebelj ali vijak, ki je zarjavel. Rja se potem v vinu raztopi. Če pa železo ni zarjavelo in je bilo očiščeno, se isto prevleče s čreslovino s tanko črnkasto plastjo, ki zabranjuje nadaljnje okisovanje, posebno če z njo ni dolgo v dotiki (sadni mlini, stiskalnice). V primerih, kjer ni mogoče ogniti se, da ne bi prišlo vino v dotiko z železom, se mora železo osnažiti od rje in zaliti s parafinom.

Vsak predmet, katerega hočemo namazati s parafinom (vratca z vijakom, žebelj) je osnažiti, nekoliko segreti in potem zaliti z vročim parafinom.

Sicer vsebuje vsak rastlinski sok nekaj železovih spojin, ki pa so navadno brez vsakega učinka.

Mnogo več železa pride pa v vino, če je grozdje ali sadje bilo umazano in blatno od zemlje, zlasti ilovice.

Kako je ravnati z vinom ali sadjevcem, ki je počrnenju podvržen? Predvsem naj se napravi pred pretakanjem poskus na stanovitnost vina na zraku. Iz vsakega soda se vzame po en kozarec vina ter se ga postavi na sod. Po preteku nekaj dni že vidimo, če postaja vino črnkasto ali pa če porjavi. Te dve napaki je ločiti. K rjavenju podvrženo vino moramo kmalu pretočiti, čim manj zračiti in dobro zažveplati. Še bolje je, če pred pretakanjem vinu dodamo $\frac{1}{2}$ dkg natrijevega bisulfita na 1 hl in ga šele potem pretočimo v zmerno zažveplan sod.

Če pa vino počrni, žveplanje ne koristi; s takim vinom je ravnati tako-le:

Vino naj se pretoči in dobro prezrači. To se zgodi, če prši vino skozi pipo v škafo ali kad. Zrak povzroča potem, da se vse železne spojine v vinu takoj okisajo in vino močno počrni, posebno če smo mu še dodali $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ dkg tanina ali čreslovine na vsak hl. To je na vsak način potrebno, če je vino bolj mehko, to se pravi, da ni dolgo kipelo na tropinah. Tepkovcu in sadjevcu ni čreslovine dodajati, ker je že itak dovolj vsebujeta. Po preteku 10 do 14 dni čistimo vino z želatino. Te vzamemo 12 do 20 g na 1 hl; če je nimamo, pa 2 do 3 jajčja beljaka. Mlada vina in sadjevec, ki se nočejo učistiti, je najbolje po preteku 5—6 tednov filtrirati. Ako nimamo filtra na razpolaganje in se vino noče učistiti, pa čiščenje ponovimo s kakim težjim čistilom, n. pr. s špansko prstjo; te se vzame na 1 hl od 10 do 50 dkg. Količino vseh čistil je vsekako prej določiti z majhno predkušnjo.

Kadar se je čistilo vsedlo na dno, to je po preteku 3 do 4 tednov, moramo vino pretočiti v snažno in nekoliko zažveplano posodo. Če je še nekoliko črnkaste barve, nič za to; ga pa tedaj režemo s kakim kislejšim vinom ali pa mu dodamo na vsak hl 8 do 10 dkg vinske kisline: črna barva se potem gotovo izgubi. Sadjevcu lahko dodamo tudi do 20 dkg vinske kisline ali pa odtisnemo na vsak hl mošta 1 do 2 citrone.

Tako zvišamo kislino v vinu in črna barva se izgubi. Najbolje pa je, da se to preizkusi prej v malem.

Fr. Kafol.

Hlevski gnoj brez živine.

Tak gnoj se naredi na preprost način in razmerno v kratkem času iz raznih rastlinskih odpadkov in ostankov s pomočjo nekega sredstva, ki ga je spravila v promet angleška tvrdka **Adco** (Agricultural Develo pements Company Ltd. = Družba z o. z. za razvoj poljedelstva). S tem sredstvom, ki so mu dali ime **Adco** (beri Adko) in je v rabi že po vseh delih sveta, se predela **slama, plevel, trava, krompirjevca, koruznica, vrtni odpadki, listje** in razni drugi podobni odpadki v kmetijstvu in vrtnarstvu v gnoj, ki je po **zunanosti, po kemični sestavi, po fizikalnih lastnostih** in po **učinkovitosti** prav tak kakor dobro predelan, torej **goden hlevski gnoj**. Iz sledečih primerov razvidimo njegovo gnojilno vrednost.

Goden hlevski gnoj najboljše kakovosti, ima v 100 delih: **76.1 dela vode, 18.9 dela organ. snovi,**

0.53 dela dušika, 0.23 dela fosforove kisline in 0.56 dela kalija.

Gnoj iz pšenične slame, narejen z Adco ima pa v 100 delih: 70.1 dela vode, 14.97 dela organ. snovi, 0.64 dela dušika, 0.45 dela fosforove kisline in 0.20 dela kalija.

Gnoj iz zelenih, vrtnih odpadkov (plevela i. dr.) ima v 100 delih: 63.7 dela vode, 16.3 dela organ. snovi, 0.55 dela dušika, 0.94 dela fosforove kisline in 1.25 dela kalija.

Z Adco narejen gnoj je torej različno sestavljen, kakršna je pač sirovina, iz katere je nastal. Sveže in nedorasle rastline imajo več redilnih snovi nego suhe in dozorele.

Adco je temnosiv prašek, ki se uporablja takole: Prostor za napravo gnojā naj bo v zavetnem kraju in blizu vode. Tu se odmeri toliko prostora, da se lahko nakopičijo pripravljene snovi najmanj 1.60 m, pa ne čez 2 m visoko. Na odmerjenem prostoru razprostremo najprej toliko materiala, ki je pripravljen za gnoj, da sega potem, ko je dobro poteptan, okoli 20 cm na visoko. To plast temeljito poteptamo in potem polijemo z vodo, da se skozi in skozi dobro premoči. Če imamo suh material (n. pr. slamo), moramo počakati, da se napije vode. Na dobro stlačeno in premočeno prvo plast potresemo potem kolikor mogoče enakomerno na vsak kvadratni meter ploščevine $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kg Adco-praška.

Za 100 kg mladega, svežega, zelenega materiala (mlada trava, plevel odpadki od zelenjadi itd.), je treba 2.5 kg Adco praška. Bolj trde, pa vendar še ne prezrele rastline (slama od graha, fižola, krompirjevka, bolj stara trava itd.) potrebujejo pa na 100 kg 5 kg praška. Star zrel in lesnat material (slama, koruznica, suho stročje, plevel, hmeljeva slama, trsne rezine, gozdna stelja suho listje) po 7.5 kg na 100 kg.

Ko je prva plast gotova, raztresemo po njej ravno tako na debelo drugo in ravnamo z njo natančno tako kakor s prvo. Na ta način nadaljujemo plast za plastjo, dokler ni kopica vsaj 1.6 m, pa ne čez 2 m visoka. Zadnjo plast pokrijemo 20 cm na debelo s slamo ali kakim drugim materialom, ki ga dobro polijemo in glavno delo je končano.

Čez 3 do 4 dni, izjemoma šele čez 3—4 tedne se kup razgreje in razkrajanje se začne. Sedaj je pa jako važno, da ga na 5—8 dni zadostno polivamo z vodo, ako ni izdatnega dežja. Baš od zadostne vode v tem času je zavisen ves uspeh. Ko bi to zamudili, bi se kup pregrel, bakterije bi poginile in razkrajanje bi prenehalo. Ob suhem vremenu moramo dati vsakih 5—8 dni na kubični meter materiala 50—100 litrov vode, kakor je pač material svež ali suh. Ob zadostnem dežju je zalivanje nepotrebno. Polivati moramo z razpršilnikom, da ne izperemo praška.

V 3, najkeseje v 6 mesecih je gnoj gotov in goden za vsako uporabo, 100 kg materiala in 2.5 do 7.5 kg Adco praška da povprečno okoli 300 kg godnega gnojā.

100 kg Adco praška stane okoli Din 300. Za Jugoslavijo ga izdeluje tvornica za dušik v Rušah, toda le po naročilu dunajskega zastopnika. Kdor hoče torej to sredstvo preizkusiti, naj piše na naslov: Ing. G. Köchert, Wien XIX., Billrothstrasse 68.

M. H.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na kmetijsko - gospodarska vprašanja odgovarja družba le svojim udom, ki so podpisani s polnim imenom. Za odgovor je priložiti 3 Din (v znamkah) za stroške.

Vprašanje 22. Napravil sem nov hlev za 8 glav živine. Strop in stene so iz kostanjevega lesa, ravnotako tlak pod živino. Streha je krita z opeko. Na strop natlačim pozimi slame ali listja, da je hlev bolj gorak. Hlev je pa pozimi tako moker, da teče od sten. Stelja nad stropom je tudi mokra in gnije. **Kako naj zabranim mokroto v hlevu, po steni in stropu?** (M. Z. v C.)

Odgovor: Vaš hlev je moker, ker mu manjka potrebna ventilacija. Hlevska sopara se ohlaja in zgoščuje na hladnem stropu in po stenah, ki se vsled tega močijo. Svetujemo Vam, da napravite potrebna prezračila v stenah tik pod stropom v podobi malih lin, in sicer na obeh nasprotnih straneh, tako da nastane pod stropom prepih, kadar so line odprte. Lahko si pomagata tudi z oddušnikom sredi stropa, ki mora biti izpeljan čez streho, da odvaia soparico in slab zrak iz hleva. Priporočamo Vam obenem, da napravite na stropu in na stenah potreben omet s pomočjo trstja in malte, kateri je primešati tudi tretjino cementa. Omet je potreben tudi zaradi večje snage v hlevu in za ohranitev lesa. Lesen tlak pod živino bi moral imeti tudi betonsko podlago, da bi dalje časa zdržal, drugič pa tudi zaradi odvajanja gnojnice v gnojnično jamo, ki kvari v nasprotnem slučaju zrak in les.

R.

IZ DELOVANJA PODRUŽNIC.

Kmetijska podružnica v Tomišlju je zborovala 4. marca t. l. Od 62 članov je bilo 24 navzočih. Iz poročila načelnika je povzeti, da je zanimanje za podružnico čim dalje večje in da je število članov v zadnjem času naraslo od 34 na 62 članov. Veliko je tudi zanimanje za kmetijska predavanja. Tajnik je poročal o hvalevredni vzajemnosti, ki jo goje člani med seboj in o lepi udeležbi pri predavanjih. Dosedaj je priredila podružnica sledeča predavanja: o gnojenju in umetnih gnojilih (predavatelj Vl. Kuret), o živinoreji in prvi pomoči (pred. Fr. Černe), o cepljenju drevja na cepilnem tečaju (pred. Vl. Kuret) in o davkih (pred. Cimerman). Računski zaključek izkazuje 944 Din v dohodkih in 491 Din v stroških. Za delegata na občnem zboru sta bila izvoljena Jakob Mavec in Anton Modic. Pri slučajnostih se je poudarjala potreba, da se barjani udeležijo jubilejne razstave s svojimi pridelki, zlasti z žitom. Član Peter Sterle se je oglašil, da bi dobil brezplačno potrebni prostor za svoje podkovske izdelke, blagajnik je pa poudarjal potrebo osipalnika, ki bi ga podružnica izposojala svojim članom.

Kmetijska podružnica na Ježici je zborovala 4. marca t. l. Od 64 udov je bilo 26 navzočih. Računski zaključek izkazuje 532 Din in 207 Din v stroških. V odbor so bili izvoljeni: Ivan Hvastja načelnikom, za odbornike pa Iv. Erjavec, Jos. Škerl, Jož. Kregar in Fr. Peršin. Za delegata sta bila izvoljena M. Cerin in Još. Škerl. Pri slučajnostih se je obravnavala zadeva glede rabe podružničnih strojev.

Kmetijska podružnica v Preski je zborovala 18. marca t. l. Od 21 udov je bilo 16 navzočih. Tajnik je poročal o dobro uspelem gospodinskem tečaju, o predavanju v živinozdravništvu (ref. Černe), o nabavi travniške brane, o potrebi intenzivnejšega dela in pomnožitvi članov. Blagajnični preostanek znaša 374 Din. V odbor so bili izvoljeni: Andr. Cvajnar načelnikom, Jos. Šušteršič namestnikom, Al. Kržišnik tajnikom, Val. Oblak blagajnikom in Andr. Škof in Jož. Plešec za odbornika. Delegatom je bil izvoljen Andr. Cvajnar. Pri slučaj-

nostih se je razvil program za bodoče delovanje: prirejati se imajo predavanja in poskusi z umetnimi gnojili. Po možnosti se ima postaviti tudi sušilnica za sadje.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Kmetijska šola na Grmu sprejme s 1. majem 1928. **gospodarske praktikante** (vajence) v šestmesečni tečaj. Ti vajenci imajo dnevno po 2 uri pouka v šoli, ostali čas se uporabljajo pri vseh delih na šolskem posestvu; na zavodu dobivajo vso oskrbo brezplačno, in sicer v istem obsegu kot redni učenci. Tečaj je priprava za vstop v redno šolo. S tega razloga se opozarjajo kmetijski gospodarji, ki žele poslati svoje sinove v kmetijsko šolo na Grmu, da v redno šolo, ki se prične v začetku novembra 1928., ne bo sprejet noben prosilec, ki ni dovršil vsaj 3 razredov osnovne šole, če ni prej dovršil tega tečaja za gospodarske vajence. Poleg tega pa imajo gospodarski vajenci prednost pri sprejemu v redno šolo v šolskem letu 1928./29. pred vsemi drugimi prosilci, in sicer na brezplačna mesta v celoletni šoli, ker se v prihodnjem šolskem letu vrši pouk le v celoletni šoli in v II. tečaju zimske šole. Pogoji sprejema v tečaj so: 1. starost najmanj 16 let; 2. dovršena osnovna šola (četudi le eno ali dvorazredna); 3. telesna in duševna sposobnost. Prošnjam, kolkovanim s 5 + 20 Din, je priložiti krstni list, domovnico, zadnje izpričevalo in zdravniško izpričevalo ter jih poslati najpozneje do 22. aprila 1928. ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto. Sprejem se naznani pismeno. Vsa še potrebna pojasnila daje ravnateljstvo.

Dvodnevni sadijski tečaj na kmetijski šoli na Grmu se vrši dne 17. in 18. aprila t. l. Tečaja, na katerem bodo teoretični nauki združeni s praktičnim izvrševanjem raznih opravil pri sadnem drevju, se more udeležiti do 30 udeležencev. Zavod nudi vsem obiskovalcem tečaja brezplačno prenočišče in onim, ki se izkažejo s potrdilom županstva, da niso premožni, tudi brezplačno hrano. Prijaviti se je najpozneje do 15. aprila pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto. Vsi prosilci bodo o sprejemu v tečaj obveščeni. **Inž. Podgornik, ravnatelj.**

Izpiti na oblastni podkovski šoli v Ljubljani. 30. marca so se vršili na omenjenem zavodu, ki je z mesecem marcem t. l. prešel iz državne uprave v upravo ljubljanskega oblastnega odbora, redni izpiti gojencev; vsi so prestali izpit povoljno, sledečih 5 s prav dobrim uspehom: Šček Jožef, Peterca Anton, Widmayer Franc, Drogenik Jurij in Kalan Valentin. Teh 5 je obiskovalo podkovsko šolo vseh 6 mesecev, v katerih so si pridobili popolno strokovno znanje, tako da bodo kot samostojni mojstri zgledni podkovači v svojem kraju. Tudi ostalih 11 ima potrebno znanje v podkovstvu, tako da bodo lahko izvrševali vsa potrebna dela, kar je zelo važno za našo konjerejo. Večinoma izmed teh je imela skrajšan rok in temu primerno si je v podkovanju pridobila vsaj nujno potrebno strokovno znanje, ki se mora zahtevati od vsakega podkovskega mojstra.

GOSPODARSKE STVARI.

Dečji dan za pogozdovanje. Vsled razpisa velikega župana mariborske oblasti z dne 20. jan. 1928., G. br. 90/6, se bodo vršili v prvi polovici aprila v vsej mariborski oblasti za višje razrede ljudskih šol „dečji dnevi za pogozdovanje“. To akcijo bodo vodili po možnosti gozdarski strokovnjaki, kjer pa to vsled maloštevilnosti tega osebja ne bo mogoče, ljudsko-šolsko učiteljstvo. Ob tej priliki se bo predavalo mladini o pravilnem pogozdovanju in negi gozdov ter pokazalo v gozd-

nih drevesnicah in gozdu samem pravilno sajenje gozdnih sadik. — Namen te akcije je vzbuditi mladini zanimanje in razumevanje za gospodarsko ter splošnokulturno važnost pravilno vzgojenih in negovanih gozdov. Lanskega leta se je udeležilo „dečjega dne za pogozdovanje“ 6524 otrok. Vseh predavanj je bilo 96, od teh 46 pod vodstvom gozdarskih strokovnjakov, ostalih 50 pa pod vodstvom učiteljev. Uspeh te akcije je bil v splošnem zadovoljiv. Mladina je z veliko vnemo sledila predavanju ter zelo vestno vršila pogozdovna dela. Vsi nasadi so izborno uspeli. Te spomladi se bo razširil „dečji dan za pogozdovanje“ tudi na tiste kraje mariborske oblasti, kjer se dosedaj ni vršil. Pričakovati je, da bo javnost to v narodnogospodarskem oziru važno akcijo sprejela z odobravanjem in da bodo predvsem starši gledali na to, da se njih otroci udeležijo „dečjega dne za pogozdovanje“. —

KMETIJSKE NOVICE.

Razglas o premovanju plemenske govedi. Živinorejski odbor za sodni okraj Tržič je v svoji seji enoglasno sklenil, da se vrši letošnje premovanje plemenske goveje živine na sv. Jurja dan, to je 24. aprila 1928, ob 10. dopoldne v Pristavi pri Tržiču pri g. Primožiču. K premovanju se pripuščajo: 1. plemenski biki, 2. plemenski mladi biki, 3. plemenske planinske krave, 4. plemenske hlevske krave, 5. plemenske telice. Vse živali morajo biti čiste pingavske pasme. Krave z liso na glavi, z belimi nogami itd., so izključene od premovanja. — Tudi tiste krave ne bodo deležne premovanja, od katerih teleta se sproti prodajajo. — Živinorejski odbor v Tržiču.

Vinarska anketa v Novem mestu in v Metliki. Kmetijska družba je priredila v zadnjem času vinarsko anketo zaradi trtnega sortimenta v Novem mestu, in sicer dne 1. aprila t. l. Dne 22. aprila se bo pa vršila taka anketa v Metliki za ves belokranjski okoliš. Poročilo o teh anketah prinesemo prihodnjič.

XIV. Mednarodni kmetijski kongres v Bukarešti. Kmetijsko ministrstvo sporoča, da se bo vršil XIV. Mednarodni kmetijski kongres v Rumuniji, in sicer v Bukarešti koncem maja 1929. Kongres bo trajal tri dni v Bukarešti, potem se bodo pa priredili razni zleti po Rumuniji, ki bodo trajali pet do deset dni. Udeležniki kongresa bodo ob tej priliki ogledali kmetijska in industrijska središča te države ter se poučili o tamošnjih gospodarskih prilikah. Natančen dan kongresa in druge podrobnosti se bodo pozneje objavile. Ministrstvo izraža željo, da se tega kongresa udeleži čim večje število naših kmetovalcev, pa tudi industrijalcev ter trgovcev, ki imajo zvezo s kmetijstvom.

DOPISI.

Marenberg. Hmeljarski odsek kmetijske podružnice v Marenbergu je vsled nujne potrebe sklenil ustanoviti hmeljarsko zadružno, katere glavna naloga naj bi bila zgraditev hmeljarne v Marenbergu. Danes se je vršil ustanovni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan. Sprejeto je bilo 82 zadržnikov s 392 deleži po 500 dinarjev. Z ozirom na ta krasen uspeh se bo z zgradbo žveplarne, sušilnice in obširnih skladišč pričelo takoj, tako da se bo letošnji pridelek že lahko tukaj za izvoz primerno pripravil. Poslopje se bo zgradilo v Marenbergu ob Vuhredški cesti. Za načelnika hmeljarske zadruge je bil izvoljen g. Alojz Langer, za namestnika pa g. inž. Fran Pahernik. Hvala onim, ki so se za to ustanovitev najbolj trudili, in sicer gg. Petru Mravljaku, Ivanu Predanu, inž. Fran Paherniku in Alojziju Langerju. Hvalevredna je tudi podpora gospoda župana Wrenčurja in notarja Kolšeka.

Tomišelj pod Krimom: V nedeljo, 25. marca t. l. je v tukajšnji šoli predaval sreski vet. ref. g. Josip Čeh o kužnih boleznih in cepljenju. Hvaležni smo g. predavatelju, ker žalibog nevednost je grobokop marsikateremu dobičku pri živinoreji. Zanimal nas je izvor posameznih bolezni in prav radi se bomo posluževali še v večji meri cepljenja. Da, da bakterije in trosi to so šmentane reči, je zamrmral nekdo, kateremu so prasiči poginili na rdečici in ni verjel o učinkovitost cepljenja. Odslej je pa sklenil, da se bo tudi pri njem cepilo. Hvala Bogu, da tukajšnji okoliš ne more zaznamovati kužnih bolezni. Za lepe besede smo g. predavatelju zelo hvaležni in prosimo, naj še pride kaj med nas. Udeležencev je bilo nad 90.

DRUŽBENE VESTI.

† **Jakob Porenta**, kanonik kolegijalnega kapitlja v Novem mestu, bivši mnogoletni župnik v Stopčah in odbornik kmetijske podružnice je umrl dne 9. aprila t. l. Pokojni je bil vnet pospeševatelj kmetijstva in je mnogo storil za napredek novega vinogradništva v svoji župniji. Bodi mu ohranjen časten spomin!

† **Edvard Vencajz**, višji davčni upravitelj v p. in zaslužni odbornik kmetijske podružnice v Mokronogu, ki je mnogo let opravljal tudi oskrbniške in blagajniške posle podružnične drevesnice, je umrl dne 8. aprila t. l. Pogreb se je vršil v torek, 10. aprila 1928, v Mokronogu. Zaslužnemu pokojniku bodi ohranjen časten spomin!

† **Jakob Nemec**, posestnik in župan v Dragotincih pri Št. Jurju ob Ščavnici je ponesrečil v potoku Ščavnici. Pokojni je bil zelo deloven član ondotne kmetijske podružnice in si je stekel lepe zasluge za kmetijski napredek v okolici. Bil je svoj čas tudi dež. poslanec. Pokopali so ga 11. aprila. Ohranimo mu časten spomin!

URADNE VESTI

Poročilo

o delovanju Kmetijske družbe za Slovenijo v l. 1926.

(Dalje.)

Pridelovanje rastlin je pospeševala z nabavo dobrega semenja. Tako je uvozila razne vrste izvirne avstrijske pšenice in rži z najboljših semenogojskih postaj Avstrije ter jih po znižani ceni oddala kmetovalcem raznih krajev Slovenije. Ljubljanski in mariborski župan sta znatno podprla to akcijo in omogočila cenejšo oddajo semenja. Že v prvem letu so se ta žita pri nas dobro obnesla.

Ker je domači krompir oneidovec pričel pešati v rodovitnosti in je tudi precej podvržen gnilobi, je družba začela delati poskuse s tirolskim krompirjem „alma“, ki ga je uvozila nekaj vagonov. Dosedanji poskusi obetajo, da bo ta vrsta mogla nadomestiti domači krompir. Kmetovalci, ki so ga sadili, se o njem pohvalno izražajo.

Da pa razširi škropljenje krompirja z modro galico proti peronospori, je brezplačno dala nekaterim podružnicam galico in jim tudi posodila trtne škropilnice. Razentega je do 40 komadov prevoznih škropilnic oddala po znižani ceni po 200 Din za komad, in sicer predvsem za to, da uvede med sadjereji škropljenje sadnega drevja z arborinom proti raznim sadnim škodljivcem.

Med kmetovalci, ki se bavijo s pridelovanjem lanu, je družba razdelila 330 kg semena izvirnega ruskega lanu, da s tem izboljša domači pridelek in vpelje vrsto, ki da boljše predivo. Uspehi tega poskusa so zelo zadovoljivi.

Pridobivanje travnega semenja je družba posvetila svojo skrb, ker hoče s tem vpeljati pridelovanje raznih travnih semen doma, ne da bi naše kmetijstvo ostalo še nadalje glede tega odvisno od inozemstva. Med boljše posestnike je razdelila nekatere vrste travnega semenja brezplačno pod pogojem, da pridelano seme prodajo družbi. Letos je že nakupila nekaj doma pridelanega semenja raznih vrst.

Pospeševanje živinoreje spada med glavne naloge Kmetijske družbe. Živinorejski odsek je imel dve seji, na katerih je predvsem razpravljal o uporabi državne podpore v znesku 100.000 Din za živinorejo v ljubljanski oblasti. Sklenjeno je bilo, da se ta denar uporabi predvsem za podporo za nabavo bikov v domačem okrožju. Le izjemoma se lahko nakupi nekaj plemenjakov iz Slovenije, po potrebi celo v inozemstvu in to samo zaradi osveženja krvi domačih pasem. Ker je tudi zadruga „Ekonom“ prejela enako visoko državno podporo in razdelila po dolenskih okrajih, je družba svoj prispevek določila za ljubljanski, kranjski, radovljanski, kamniški, logaški in laški okraj.

Nabava živinske soli je prizadela družbi od prevrata sem precej skrbi. Šele v tem letu je monopolna uprava pristala na to, da spravi v promet nekaj industrijske soli po znižani ceni za uporabo pri živini. Komaj pa je g. minister Pucelj to dosegel, in sicer za kmetijske korporacije v Sloveniji in je bilo določenih 25 vagonov živinske soli, so jo že imeli v rokah zagrebški židje, potom katerih jo je družba morala kupovati. Prvo označena cena od 1.50 Din za kg je kmalu narasla na 2.20 Din. Vsi protesti družbe proti takim zlorabam so ostali brez uspeha. (Dalje prih.)

VABILA

z občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozorjajo se načelniki, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev

občnega zbora), pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijske družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Lesce, v nedeljo, 6. maja 1928. ob desetih v šoli; **Ljutomer**, v nedeljo, 29. aprila 1928. ob polu devetih v gostilni Seršen; **Teharje**, v nedeljo, 20. maja 1928. ob osmih zjutraj v osnovni šoli; **Trojane**, v nedeljo, 29. aprila 1928. ob četrtna osem zjutraj v društveni dvorani pri St. Gotardu.

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.		Ljubljana		Maribor	
Žitni in drugi pridelki	pšenica	1 q	395.— do 400.—	375.— do —.—	—.—
	raž	1 q	365.— do 380.—	—.— do 350.—	—.—
	ječmen	1 q	365.— do 370.—	—.— do 370.—	—.—
	oves	1 q	305.— do 335.—	—.— do 325.—	—.—
	proso	1 q	280.— do 300.—	—.— do 325.—	—.—
	koruza (nova, sušena)	1 q	305.— do 315.—	—.— do 300.—	—.—
	ajda	1 q	280.— do 290.—	—.— do 300.—	—.—
	fižol, ribničan	1 q	410.— do —.—	400.— do 500.—	—.—
	fižol, prepelčar	1 q	525.— do —.—	—.— do —.—	—.—
	krompir	1 q	125.— do 150.—	100.— do 125.—	—.—
Seno in žitni slama	sladko seno	1 p	80.— do —.—	—.— do —.—	—.—
	kislo seno	1 p	60.— do —.—	70.— do 80.—	—.—
	slama	1 p	50.— do —.—	40.— do 55.—	—.—
Sveža živina	Voli I. žive teže 1 kg		8.50 do 9.—	8.25 do 9.—	—.—
	II.		7.50 do —.—	7.50 do 8.—	—.—
	III.		6.75 do —.—	—.— do 7.—	—.—
Goveja živina	Krave, klobasnice	1 q	3.— do 4.—	4.50 do 5.50	—.—
	(Prigon v Ljublj. 118, v Marib. 510 glav.)				
	Teleta žive teže 1 kg		12.— do 14.—	—.— do —.—	—.—
Prašiči	(Prigon v Ljublj. 20 v Marib. 4 glav.)				
	6—8 tednov stari komad		200.— do 300.—	150.— do 250.—	—.—
	3—4 mesece stari		—.— do —.—	350.— do 420.—	—.—
Kuri, Mleko, maslo, sir, jela	5—7 mesecev stari		—.— do —.—	450.— do 600.—	—.—
	debel žive teže 1 kg		—.— do —.—	10.— do 12.50	—.—
	debel mrtve	1 q	—.— do —.—	16.— do 17.—	—.—
Kuri, Mleko, maslo, sir, jela	(Prigon v Ljublj. 445, v Marib. 315 glav.)				
	piščanec komad		20.— do 22.—	20.— do 32.50	—.—
	kokoš		23.— do 40.—	40.— do 50.—	—.—
Kuri, Mleko, maslo, sir, jela	mleko 1 lit.		2.50 do 3.—	2.50 do 3.—	—.—
	smetana 1 q		—.— do —.—	10.— do 14.—	—.—
	čajno maslo 1 kg		40.— do 55.—	50.— do 65.—	—.—
Kuri, Mleko, maslo, sir, jela	surovo maslo 1 q		40.— do 44.—	36.— do 44.—	—.—
	bohinjaški sir 1 q		28.— do 32.—	—.— do —.—	—.—
	sirček 1 q		—.— do 10.—	3.— do 5.—	—.—
Kuri, Mleko, maslo, sir, jela	jajce komad		1.75 do 1.50	1.— do 1.50	—.—
	trda drva 1 m ³		150.— do —.—	140.— do 150.—	—.—
	mehka drva 1 m ³		60.— do 75.—	105.— do 115.—	—.—

Za uredništvo odgovoren: Viljem Rohrman. — Tisk J. Blasnik na sl. v Ljubljani. — Za tiskarno odgovoren Mih. Rožanec.

V zalogi imamo naslednje stroje svetovnoznanih tvornic kmetijskih strojev

Hofherr - Schrantz - Clayton - Shuttleworth

za katere je v Sloveniji Kmetijska družba prevzela vodstvo poslov.

Univerzalni jekleni plugi:

UP5 — z samovodom-črtalom, plužno s premično osjo, z rezervnim jeklenim lemežem, za globočino 16 cm; teža 71 kg Din 825.—.

UP6 — isto, za globočino 16 cm; teža 74 kg, Din 870.—.

UP7 — isto kot pri UP6, za globočino 18 cm; teža 82 kg Din 960.—.

UPS — isto, lahek, za globočino 13—16 cm; teža 62.5 kg, Din 640.—.

UPG — isto, Din 650.—.

UPR — isto, Din 650.—.

D6MN — isto, za globočino 13—16 cm; teža 69 kg, Din 910.—.

Brane:

MES5 — železne, njivske, dvodelne, Din 735.—.

MES6 — železne, njivske, tridelne, Din 1100.—.

MES7 — težke, tridelne, Din 1165.—.

Št. 19 — 65 kg, železne, njivske, tridelne, Din 695.—.

F1 — verižne, travniške, 198 cm široke, teža 95 kg, Din 1595.—.

Planeti:

Št. 8 — kot okopalnik osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 800.—.

Št. 18 — ročni, Din 170.—.

Slamoreznice:

Št. 74 — z ustjem 11", s klinjami na zamašnjaku, Din 3260.—.

Št. 72 — ustjem 8", s klinjami na zamašnjaku, Din 2250.—.

JEK — s klinjami na bobnu, Din 1240.—.

JE — s klinjami na bobnu, Din 1485.—.

CEJ za pogon z motorjem ali vitlom, Din 4440.—.

Reporeznice:

C — z 4 vrstami nožev na vrtelni plošči, Din 615.—.

DF z noži na bobnu, Din 815.—.

Robkači:

RR — za ročni pogon, izdeli na dan 40—50 hl, Din 1175.—.

RRN — za ročni pogon, izdeli na dan 40—50 hl, Din 1255.—.

Stroji za napravo zdroba:

Št. 3 — z obojestransko narebrenimi mlev. ploščami, debelost zdroba se da uravnati, Din 585.—.

Št. 5 — z dvema narebrenima jeklenima valjčkoma, debelost zdroba se da uravnati, Din 1925.—.

Žitočistilniki:

Št. 8 — s pripravo za izločanje sneti, z 11 rešet, Din 2650.—.

Št. 7 — s pripravo za izločanje sneti, z 11 rešet, Din 3700.—.

Vitiji (gepelni):

G — za 2 konja, Din 7790.—.

Z — za 1 konja, Din 4950.—.

Posnemalniki:

„Olympic“ P1 za 80 l na uro, Din 1270.—.

„Olympic“ P2 za 120 l na uro, Din 1640.—.

Pinje:

„Olympic“ št. 1, za 5 l Din 620.—.

„Olympic“ št. 2, za 10 l, Din 750.—.

„Olympic“ št. 3, za 15 l, Din 1225.—.

Sackov plug D7MN po Din 920.—.
 Sackov plug D6MNR po Din 770.—.
 Oklopne jeklene deske za Sackove pluge D7 MN po Din 90.—.
 Črtala za Sackove pluge D7 MN po Din 30.—.
 Lemeži za Sackove obračalne pluge po Din 35.—.
 Sackovi plužni lemeži 7M24 po Din 52, 6R24 po Din 48.
 Sackov obračalni plug NW7 po Din 970.—.
 Sackov obračalni plug NW5 s črtalom in premično osjo po Din 1200.—.
 Sackov obračalni plug (glava) HAW7 po Din 520.—.
 Sackov osipalnik M po Din 700.—.
 Sackov osipalnik BHR po Din 400.—.
 Sackov osipalnik (glava) HSE po Din 310.—; M za 7"
 Sackov podzemni plug (glava) XII po Din 400.—; glava XV z noži po Din 400.—.
 Sackov izruvač za krompir (glava) s 7 rogji po Din 320.

Sackov okopalnik (glava) H4 po Din 315.—; (glava) XXV (kopačice) po Din 440.—.
 Sackov kultivator FZBVR s 7 peresnimi noži po Din 1780.—; z 9 peresnimi noži po Din 1890.
 Glave URB4 za lesene pluge po Din 175.—.
 Brane:
 Sackova 2 delna njivska brana I po Din 1350.—.
 Sackova 3 delna njivska brana Ia po Din 1600.—.
 Sackova 3 delna njivska brana GE3 s premakljivimi vrstami po Din 1150.—.
 Traviška brana A3 po Din 680.— in A4 po Din 800.—.
 Traviške brane z zvezdnatimi členki AIII po Din 900.—, BIII po Din 1050.—, BIV po Din 1220.—.
 Sejalni stroj „Isaria“ širok 1.25, vrst 11, Din 4020.
 Trijerji (orig. Heidovi) razr. II/2 po 3600 Din.
 Trijerji (orig. Heidovi) razr. II/1 po Din 2600.
 Žitni čistilnik z 7 siti po Din 1350.
 Žitni čistilnik z 10 siti po Din 1520.
 Robkalni stroj za koruzo EMR po Din 950.—.

Vnetje sramnice.

„Bissulin“ je učinkoval pri več kot 1000 živalih.
 (Tierarzt Dr. D., Deutsche Tierärztl. Woch. 1911, Nr. 11.)
 „Bissulin“ je v prvi vrsti sredstvo, ki obvaruje živali nalezljivega sramničnega vnetja.
 (Tierarzt Dr. D., München. T. Woch. 1928, Nr. 4.)
 „Bissulin“ se izdaja le na živinozdravniško odredbo.
 Brošure o boleznih razpošilja brezplačno: H. Trommsdorff, Chem. Fabrik, Aachen. (Deutschland).
 Zastopnik: „Lykos“ Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ulica 8.

Telefon šte. 6.

Poštni ček 0.533.

Ustanovljena leta 1889.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(Gрадска штедionica)

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

Stanje vloženega denarja nad 900 milijonov dinarjev.

Stanje vloženega denarja nad 1200 milijonov kron.

Prejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti. Jamstvo za vse vloge in obresti tudi tekočega računa je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen. Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

I-a Martinov jekleni liv Temper-liv Sivi liv (Grauguss)

dobavlja v
prvovrstni
kakovosti

B LIVARNA BOHN

Velika Kikinda (Banat)

Zahtevajte neobvezno brezplačno ponudbo in vzorec liva.

Za krmljenje zahirane, oslabele in rahitične živine je najboljšje sredstvo

TEŽAKOVO OLJE ZA ŽIVINO

ki je v te namene preizkušeno, koristnim priznано in priporočeno od najvišje inštanace

Bojlatrške klinike veterinarskog fakulteta in Zavoda za živinogojstvo na Kr. svoučilištu SHS. u Zagrebu s protokolom Br. 75. od dne 14. junija 1927. To olje dobavlja edino tvrdka

M. TEŽAK, Zagreb
Gunduličeva ulica broj 13

ki pošilja na zahtevo navodila o uporabi tega olja vsakomur brezplačno.

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja iztotočno mešano umetno gnojilo „**NITRO-FOSKAL-RUŠE**“ katero sestoji iz apnenega dušika superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom fosforom, kalijem in apnom, ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Venkega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodno število. Upravišтво ne prevzame posredovanja.

Brinje, češplje, fige,

za žganjekuho ima v zalogi: Ivan Jelačin, Ljubljana. Vzorci pošljem na zahtevo. 9

Jajca za valenje

od sivih Plimetk kokoši po Din 2.50 komad, in jajca od Touloških gosi (velike lisaste) po Din 5 komad, razpošilja po povzetju: Avgust Kuhar, Vevče, pošta Dev. Mar. v Polju. 89

Terovo olje

za impregniranje lesa po 3 Din za kg ima na prodaj: Miha Kavčič, gostilničar, Zgornja Šiška 125, p. Ljubljana VII. 91

Upravnik,

44 let star, poročen, z dolgoletno prakso v vseh panogah kmetijstva (žena izborna gospodinja) želi premeniti službo oskrbnika na kakem večjem posestvu. Cenjene ponudbe na upravišтво „Kmetovalca“ pod šte. 96. 96

Krmilno peso (1000 kg)

prodam ali zamenjam za lepo suho slamo! Anton Cerne, Zgor. Šiška št. 25. 113

Šafarja (majerja)

izvežbanega v sadlarstvu in vinogradništvu, starejšega išče: A. Ussar, Ptuj. 112

Brinje prvovrstno, semenski oves in grahova

načenele pri trvdki I. Knez, Ljubljana, Gosposvetška cesta 3. 111

Sladkega sena

večjo množino ima na prodaj: F. Matjan Zgornja Šiška 57 pri Ljubljani. 109

I. JAX & SIN
Ljubljana,
Gospodetska c. 2
priporoča bogato zalogo. Pisalni stro
Adler in rivalni
za rodbino in
obr.
Vozna koleca Styria
Dürkoop, Orožno ko
lo (Waffenrad). Ceni
ki zastonj in franko.

Zlato, srebro, platino,

srebrne krone in zlati denar kupuje po najvišjih cenah „Tovarna za ločenje dragih kovin“, Ljubljana VII, Sv. Jerneja cesta 8. 80

20 H. P. plinasti motor

(Saug-gas) v dobrem stanju na prodaj in na ogled v pogonu pri Anton Šušterič-u, Breznik šte. 2, pošta Dragatuš pri Crnomlju. 79

Gnojnične sode

iz mehkega in trdega lesa v različnih velikostih od 500 litrov dalje, trpežno izdelane, močno okovane, z razpršilnikom in dvakrat z karbolineumom impregnirane, nadalje izdeluje vinske in druge sode iz klanega slavonskega lesa v raznih velikostih „Sodarska zadruga v Tacnu“, p. St. Vid nad Ljubljano. (Cene so jako zmerne, za solidno izdelavo jamči zadruga.) 78

Trte!

Po izpraznitvi naše trsnice imamo še za oddati omejeno število la cepljenk naslednjih vrst: Laški rizling, Dišeči traminec, Zlahtina, Renski rizling, Beli burgundec, Muškatni otonell, Sipon, Zierfahndler, Biser Csaba, Siva klevna in Babo-Traube, kakor tudi korenjake vrste Riparia Portalis. Gre se izključno za selekcioniran material. Interesantom stoji detaljne ponudbe na razpolago. Trsnice trvdke Clotar Bouvier, veleposestvo vinogradov, Gornja Radgona. 110

Malo posestvo

obstoječe iz lične hiše z lepo kletjo, gospodarskega poslopja z vodnjakom, sadnega vrta, njive in velike senožeti v Stični blizu cerkve je naprodaj za 75.000 Din. Naslov: Josip Gorišek, trgovec, v Stični (Zatična) na Dolenjskem. 110

„ROVINA“

D. D.
MARIBOR
Izdela
PERKONOSPORA
BRIZGALKE
vseh priznanih
sistemov. 12

Knjigo „Sadlarstvo“
drugo razširjeno in spopolnjeno izdalo, spisal Frano Katol, priporočamo vsem sadlarjem, da si jo takoli naročijo pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg 3. Cena 10 Din. 249

Zdravila za živino

lastne priznane specialitete, naročate edino v lekarni na Vrhniku! Bosuljo svečice zoper jalovost krav in telic, 12 svečic 30 Din. Protikataraličen prah za konje, zoper prehlajenje, težko dihanje in kašelj, skatija 20 Din.

Pišite po seznam vseh specialitet! Na vsa vprašanja odgovorjam brezplačno! Lekarna Mr. Stanko Hočevar, Vrhnika 96. 306

Prvovrstne cepljene trte,

nekaj 100 kom. od znanih sort, velšrizling, traminec in burgundec beli na Rip. Port. in Goethe 9, ima naprodaj: Mihael Kovačič, posestnik Sv. Peter pri Mariboru. 114

Kupim večjo množino ključev

(amerikanske podloge za suho cepljenje) Riparija Portalis in Göthe št. 9 od 7 mm debeline. Naslov: Franjo Žiher, veletrsnica v Samošanah št. 37, pošta Sv. Marjeta pri Moškanjcih. 100

Trtne škropilnice in zveplalniki „Vermorel“
Generalno zastopstvo za vsa kraljevina SHS
BARZEL d. d.
SUBOTICA
Dobivajo se tudi pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast odelbelitev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma. Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din.

Lekarna TRNKOCZY
Ljubljana, Mestni trg 4

(Zraven Rotovža.)

OSIJEŠKA ŽELEZOLIVARNA IN STROJNA TOVARNA D. D., OSIJEK

Brzojavi: OLT OSIJEK — Telefon št. 63 in 2-89

DVO-IN TROVRSTNE SEJALNICE ZA KORUZO, BRANE, ROBKAČE ZA KORUZO Z ENO ALI VEČ RUPAMI ZA POGON Z ROKO, NOGO ALI MOTORJEM, SLAMOREZNICE, REPOREZNICE
I. T. D.

CENE IZREDNO NIZKE. — ZAHTEVAJTE PONUDBE.

Kmetijska podružnica za Mokronog in okolico v Št. Rupertu na Dolenjskem, naznanja britko vest, da je nje mnogoletni od 1. 1907 odbornik, blagajnik ter oskrbnik podružnične drevesnice, gospod

EDVARD VENCAJZ

višji davčni upravitelj v pok. v Mokronogu

preminul dne 8. aprila 1928. — Pogreb se je vršil v torek 10. aprila 1928, popoldne ob 4. uri v Mokronogu. Za našo podružnico zelo zaslužnega pokojnika ohranimo v trajnem in častnem spominu.

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/4 stran	Din 2400.—	1/4 strani	Din 400.—
1/2 strani	Din 1200.—	1/2 strani	Din 300.—
3/4 strani	Din 800.—	3/4 strani	Din 200.—
1/4 strani	Din 600.—	1/4 strani	Din 100.—

Priloga listu stane Din 1500.—. — Mala naznanila do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Kmetovalci — udje Kmetijske družbe!

Naročajte vse kmetijske potrebščine edino-le pri svoji strokovni organizaciji t. j. pri Kmetijski družbi za Slovenijo; edino-le ona Vam more dati vsa potrebna jamstva glede izvirnosti in dobre kakovosti umetnih gnojil, krmil, semen in strojev. Bodite previdni pri nakupovanju potrebščin, ne nasedite raznim »cenejšim« ponudbam.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Cene neobvezne. — Zaloge se nahajajo:

v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjovcih pri g. Lovro Petovarju; v Murski Soboti pri tvrdki Čeh & Gaspar; v Radincih pri kmetijski podružnici sv. Jurju ob Ščavnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri g. Matvezu Stržaj; v Ptuj pri Kmet. društvu.

Večje zaloge apnovega dušika so:

pri kmetijskih podružnicah v Novem mestu, Rovtuh, Gor. Logatcu, Kostivnici, St. Jerneju, Železnikih, Frankolovem, Školji vasi, Vojniku, Brežicah, St. Ilju pri Velenju, v Velenju, Smartnem ob Paki ter pri hmeljarni v Žalcu.

Deteljna, travna in druga semena.

Brez jamstva glede čistote in kaljivosti naj nihče naših udov travna in deteljna semena ne kupuje. Zahteva naj vselej natančno navedbo odstotkov čistote in kaljivosti in naj ne upošteva cenikov, ki teh navedb nimajo, kajti v tem slučaju gre navadno za slabo in staro seme, ki je le navidezno »ceneje«.

Kmetijska družba je lotos kupila najčistejša in najbolj kaljiva semena in jamči pri deteljih semenih in mačjem repu za popolno brezpredeničnost.

Cene za nadrobno oddajo so naslednje, pri odjemu celih vreč popust:

domača detelja, gorenjska	98% Č	90% K	26.— Din
lucerna, pristna francoska	96% "	90% "	42.— "
lucerna italijanska	98% "	91% "	30.— "
lucerna banaška	97% "	91% "	33.— "
hmeljna lucerna	97% "	85% "	18.— "
švedska detelja (inkl. 4% bele)	95% "	88% "	37.— "
bela detelja (inkl. švedske)	97% "	90% "	36.— "
mačji rep	99% "	95% "	14.— "
pasja trava	90% "	90% "	30.— "
francoska pahovka	90% "	85% "	22.— "
angleška ljulika	97% "	86% "	16.— "
laška ljulika	97% "	93% "	14.— "
travniška bilnica	98% "	95% "	32.— "
travniška latovka	85% "	85% "	36.— "

lisičji rep	60% "	75% "	64.— "
mehka stoklasa	80% "	80% "	12.— "
navadna šopolja	94% "	95% "	40.— "
pasji rep	98% "	80% "	76.— "
ovčja bilnica	80% "	90% "	28.— "

Vreče iz jute kakor tudi poštna frankatura se posebej računa po lastnih stroških.

Zmesi travnega in deteljnega semena. Iz gori imenovanih zajamčeno čistih in kaljivih vrst, sestavljene po strokovnih navodilih stanejo: I. za barski svet kg Din 28.—; II. za pešeno zemljo kg Din 28.—; III. za srednje težko zemljo kg Din 26.—; IV. za težko zemljo kg Din 26.—.

Korenjevo seme dolgo zlatorumeno po Din 40.— za kg.
Semenska pesa in sicer: Mamut, rdeča po Din 14.— za 1 kg.
Eckendorfova, rumena po Din 12.— za 1 kg.
Oberndorfova, rumena po Din 13.— za 1 kg.

To seme je jamčeno pristno severonemško, najvišje kaljivosti.

Semenska grahara, (grahica), jara, po Din 4.50 za 1 kg.
Semenski oves po Din 3.75 za 1 kg.

Krompir „Alma“ in „Jubel“ za seme po Din 1.75 za kg franko Ljubljana, brez vreče.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne pošiljke. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Čilski soliter, 15.5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.50.—, na drobno po Din 3.75. Večje količine po dogovoru. Nujno potrebno gnojilo za hmelj, koruzo in druge okopavine. Na hektar 200—300 kg.

Amonijev sulfat 20/21% po Din 500.— za 100 kg.

Apneni dušik 16—19% v pločevinastih posodah po Din 285 za 100 kg. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Apneni prah, rinfuza (prosto) naložen v Trboveljski ali Zagorski apnenici, po Din 13.— 100 kg, samo vagonске pošiljke.

Kalijeva sol, 42% po Din 170.— za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo 90.— Din z vrečo vred. Za 1 ha 200—300 kg.

Kajnit 12—15% po 86.— Din za 100 kg. — Za 1 ha 400 do 600 kg.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 128.— za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Mavec (gips) za gnojenje. Cena po 40 Din za 100 kg z vrečami vred. — Na ha 600 kg.

Mešano gnojilo. Nitrofoskal-Ruše, za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 180.— za 100 kg. Za 1 ha 500 kg.

Razklejana kostna moka. 30% fosforove kisline, 1/2% dušika po Din 120.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 88.— za 100 kg, v vrečah po 100 kg, za 1 ha 300—500 kg. Pri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 200.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 115.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žlindra. V Ljubljani in Mariboru stane vreča 100 kg 18/19% Din 138.—, vsak odstotek višje vsebine Din 6 več. Pri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Na željo odda družba vrtnarjem in malim posestnikom umetna gnojila na drobno, t. j. na posamne kilogr. po nastopnih cenah iz skladišča na Turjaškem trgu šte. 3. — Superfosfat po Din 1.25, Thomasova žlindra po Din 1.75, kalijeva sol po Din 2.—, mešano gnojilo za vrtove in za cvetice v loncih po Din 2.50 za 1 kg z vrečami vred.

Krmila:

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kilogramov po Din 4.— za kg, na drobno Din 4.50 za kg, najmanj 5 kg.

Lanene tropine z 38/40% beljakovin in toličce po Din 3.50 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribja moka v originalni vreči 50 kg po Din 7.50 za kg, na drobno Din 8.— za kg, najmanj 5 kg.

Živinska sol po Din 2.— za 1 kg Ljubljana, z vrečami (po 50 kg) vred.

Vinogradniške in vrtnne potrebščine:

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1 1/2 kg po Din 20, v ročkah po 3 1/2 kg Din 50.—.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 10 Din kilogram na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 70 Din in v steklenicah po dva kg po 30.— Din z ambalažo vred. Po pošti se razpošiljajo le pločevinaste kante.

Arsokol (glej spis v šte. 5. lanskega „Kmetovalca“) svinčen preparat zoper razne drevesne škodljivce, osobito proti črvičnosti jabolk, proti listnim in krvavim ušem, v steklenicah po 100 gr Din 20.—.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 70 za kg.

Cepilna smola po 1/4 kg Din 15.—, 1/2 kg po Din 8.—.

Eponit za čiščenje vina po Din 50.— za kg.

Gumijeve cevi za škropilnice po Din 15.— za meter.

Gumijeve vezi, prvovrstne po Din 140 kg.

„Jullien“ za čiščenje vina, za belo in za rdeče 1/4 kg Din 30, 1/2 kg Din 50, 1 kg Din 90.—.

Merilo za sode, novost patent Matievič, vštetiš tabelo po 130.— Din za 2 m zložitljiv aparat.

Moštne mere, žepne, mali format po Din 95.—.

Modra galica 98/99%, zajamčena po 7.80 Din kg, pri odzemu najmanj 100 kg, na drobno po Din 8.— za kg.

Natrij bisulfit v tabletah po 180 Din za 1 kg.

Petrofenol, sredstvo zoper krvavo uš, po Din 12.50 za kg.

Porzol preizkušeno suho sredstvo za prašenje semena proti snetjavosti v zav. po 200 gr Din 20.—.

Rafija la Madagaskar Mayunga po Din 26.— za 1 kg.

Sulikol (koloidalno žveplo) proti oidiju, v zavitkih po pol kg Din 65, po 1 kg Din 120.

„Srgo“ aparati za zatiranje poljskih miši po Din 200.—. Srgo patroni po Din 7 za komad.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwile, po Din 140.—.

Škropilnice franc. znamke „Automatique“, nahrbtni Din 680.—.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechville“ ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patent. razpršilnikom Din 2900.—.

Škropilnice Flora, dvoliterske, za vrtn nasade, po Din 370.—.

Škropilnice ročne, male po Din 80, srednje po Din 120, velike po Din 160. (Razpršilniki za veliko ročno škropilnico Din 18 za komad).

Škropilnice ročne, Ideal, bakrene po 1 lit. Din 205, po 2 lit. Din 210, ponikljane po 1 lit. Din 220, po 2 lit. Din 223 za komad.

Trtne škropilnice, bakrene, sistem Vermorel po Din 500, sistema Kmetijska družba po Din 450.—, Austria, originalna po Din 500.— in Kosma, po Din 520.—, originalna Vermorel po Din 520.—, prava francoska Superieur po Din 500, Cantechler po Din 520 za komad.

Vinalkometer za določanje alkohola od tvrdke Theo Seitz po Din 120.—.

Vinometri „Weinlaube“ inozemske tvrdke po Din 60.—.

Žveplo dvojno ventilirano 85/95% Chancel po Din 4.60 za 1 kg, z 3% galice po Din 4.90 za 1 kg.

Žveplovski trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik Torpille Vermorel, nahrbtni po Din 450, Kovina, nahrbtni po Din 420, za komad.

Žveplalniki za sode po Din 60.— za komad.

Vrtnarsko orodje, orig. tvrdke S. Kunde & sin:

Cepilni noži za okulacijo in kopulacijo od Din 33 do 140, peresa k škarjam po Din 1.—.

Žage za drevesa od Kunde, Din 52.—, Din 60.—.

Živinoreja in mlekarstvo.

Opozarjamo mlekarne na znižane cene večjih posnemalnikov „Baltic“ in „Titan“.

Gumijevi seski za teleta po Din 30 komad.

Gobčni odpiralč „Ekspres“, 150 Din komad.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po prof. Gerberju po 40 Din.

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—; št. 3561 po Din 7.—.

Posnemalnik „Titan“ za 150 lit. po Din 2200.—.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1050, E2 za 100 lit. po Din 1250.

„Baltic“ posnemalnik H. F. za 35 lit. Din 540, M. O. za 60 lit. Din 1100, za 100 lit. K1. po 1500 Din, za 130 lit. K2. po Din 1700 ali isti stroj s podstavkom Din 2750.

Požiralnikove cevi za teleta 160 Din, za goved 320 Din.

Sirišče „Kastel“ se dobi v pločevinastih puščicah po 25 gr Din 10, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 250 gr po Din 110, 500 gr po Din 180.

Sesalke za gnojnice (gnojne pumpe) 330 cm po Din 880, 360 cm po Din 895, 390 cm po Din 910, 420 cm po Din 930, 290/420 cm po Din 1080.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 26.—.

Telečji napajalniki po Din 130 in gumijasti seski po Din 30.

Trokarji za goved po Din 100, za teleta in ovce po Din 76.

Razne kmetijske potrebščine:

Grablje, železne z 10 zobmi po Din 10.—.

Grablje, železne z 12 zobmi po Din 12.—.

Grablje, železne z 14 zobmi po Din 14.—.

Grablje, železne z 16 zobmi po Din 16.—.

Lopate za štihanje po Din 20.—.

Lopate za nakladanje po Din 20.—.

Vile, železne s 3 roglji po Din 13.—.

Vile, železne s 4 roglji po Din 14.—.

Kultivatorji (ročni) po 18 in 25 Din komad.

Mortol aparat za uničevanje mrčesa (gl. srčs v Kmetovalcu šte. 15), po Din 80.— za garnituro.

Pasti za voluharje po 10 in po Din 6.—, klešče za pasti Din 5.—.

Francoski ključji (francozi) Rapid, mali po Din 35.—, srednji po Din 62.—, veliki po Din 100.— za komad.

Poljedelski stroji:

Univerzalni plugi in plužni deli:

Sackov plug R16 po Din 1900.—.

Sackov plug R14MN po Din 1600.—.

Sackov plug D8MN po Din 1000.—.